

verhaal 61

Dag Anneke en collega's,

In de bijlage een verhaal van Jacco Boonstra voor de verhalenwedstrijd van het Friesch Dagblad en Alde Fryske Tsjerken. Het is een verhaal onder pseudoniem, ik weet niet of dat mag. Het is geen geloofsverhaal, maar wel een kerkverhaal.

jaap.vdboon@kpnplanet.nl

De achterste kerkbank

In Engeland noemen ze het de backbenchers, de parlamentsleden die de achterste zitplaatsen bezetten en meestal in de luwte van het debat verkeren.

Ook de kerken kennen hun backbenchers, de mensen die steevast op de achterste bank zitten en er voor passen ergens anders in het bedehuis plaats te nemen.

Lang geleden ben ik zelf een backbencher geweest. Als tiener wil ik tijdens kerkdiensten niet meer bij mijn ouders zitten. Ik besluit om achterin de kerk te gaan zitten. (De meeste jongeren bevolken trouwens de zijvleugel van de kerk.)

Je moet een half uur van te voren in het bedehuis zijn, wil je nog een plaatsje op de achterste bank bemachtigen. Voordeel is, dat je bijna iedereen de kerk ziet binnen komen en mooi de mensen kan bestuderen. Ik heb me altijd een observator gevoeld.

Maar op den duur moet ik wel op die achterste bank zitten en desnoods op de een na achterste. Ik raak compleet in paniek als ik een plek meer naar voren moet zoeken. Dan kijken de mensen naar jou in plaats van jij naar de anderen. Het meest benauwde moment is als de dienst is afgelopen. De mensen staan met de gezichten naar het middenpad. Je kijkt vooral naar de gezichten aan de andere kant van het pad. En dat zijn er veel (toen nog wel). Je kunt een andere kant op kijken, naar de uitgang of de preekstoel, maar dan kom je de gezichten van de rijen achter of voor je tegen. Kortom: je hebt het gevoel dat iedereen naar je kijkt. Ik begin het Spaans benauwd te krijgen, de keel knijpt dicht en ik krijg een rood hoofd. Mijn wangen gloeien nog als ik er aan denk. Op de achterste bank zit je het dichtst bij de uitgang, dus na de dienst snel de kerk uit.

Nu weet ik dat er meer mensen zijn die dat hebben: alleen op de achterste bank is het veilig en verderop is het gevaarlijk. Voor sommigen is de laatste bank al een brug te ver. De angst voor de groep houdt hen thuis. Ik heb ook gehoord, dat er mensen zijn die in eigen wijk of dorp niet meer naar de kerk willen, maar in een vreemde omgeving nog wel een kerkdienst durven bezoeken.

Misschien zouden de backbenchers het liefst willen betalen voor een plek op de achterste bank.

Maar de tijd van gereserveerde plekken is (vrijwel) voorbij. Niet lang geleden hoorde ik van iemand die van een stoel op de achterste rij – sommigen kerken hebben natuurlijk stoelen in plaats van banken – weggejaagd werd. „Dit is mijn stoel”, zei een andere kerkganger bozig, toen zij op zijn rieten zitting bleek te zitten. Om geen ruzie te maken maakte de beduusde kerkganger plaats voor hem. Zat de sociale angst ook dat bezitterige kerklid op de hielen? De angst is niet weg als je op de achterste bank zit. De predikant kan voor mijn gevoel juist de mensen op de achterste rij het beste zien. Het is alsof de voorganger speciaal jou op het oog heeft als hij uit een glas water drinkt tijdens de collecte.

Een uitzonderlijke keer heb ik een jongere neef naast me in de kerk zitten, een vrolijke knaap, die altijd in is voor grapjes. Staat er eens een dominee met de achternaam Rotte op de preekstoel, dan maakt hij er meteen een Rotte Appel van. Zijn kleine broertje wekt ook een keer op de lachspieren. Zich van geen kwaad bewust, stapt hij net voor het begin van de kerkdienst met zijn kleine beentjes in volwassen laarzen door de ingang naast de preekstoel de volle kerk in, net de ingang waar alleen de kerkenraad met voorganger mag binnenmarcheren.

Tegenwoordig zit ik regelmatig in de kerkenraadsbank, helemaal voor in de kerk. De eerste maal dat ik daar zit, duik ik liever meteen onder die bank. Maar de sociale kerkangst is nu vrijwel verdwenen, ook als ik voorin plaats neem. Wie weet, heeft een volgende generatie van mijn familie, als ze nog

een kerkdienst bezoeken, ook last van sociale kerkangst. Twee familieleden uit een eerdere generatie schijnen er ook mee besmet geweest te zijn. Het zit blijkbaar in de genen.
Jacco Boonstra